

LA TRONADA

15

SETMANARI CATALA

Barcelona 1 de Maig de 1926

Any I - Núm. 1

Administració: Portaferrissa, 15

PRIMER DE MAIG

Voliem... Ja ho poden comprendre, parlar com cal del primer de maig. Però, amics, l'home proposa i Déu disposa. Aquesta vegada el Senyor ha disposat que la nostra ploma s'encaminés per viarany ben diferents dels que nosaltres ens proposarem seguir.

La sentim tan intensament aquesta data, gloriosa per tants de conceptes, que us voldríem parlar de tot allò que ens suggereix la seva significació. No, no temeu. Callarem i girarem l'esguard cap a la sorra daurada de la platja, els pins verdejants de la muntanya, i el cel—que si no vol desmentir-nos—serà blau com... Com qualsevolga frase feta que podeu trobar en el primer llibre de poesies que us vingui a la mà.

El primer de maig, des de ja fa temps, contra del que potser hauria d'ésser, és una festa de fontades. L'obrer trenca el curs de la setmana, deixa les eines, i s'arriba a Vallvidrera, al Coll, o a qualsevolga altre indret i pacíficament es cruspeix un arròs, un conillet amb ali-oli o unes arengadetes, si més no.

Tot això està molt ben trobat. Per tal de refer-nos espiritualment i corporalment, no hi ha com la naturalesa. Es la millor medicina i els metges si no ho diuen es perquè tenen por de perdre la parròquia.

Per exemple, un home ha treballat molt, bé o malament, no ho discutim ara; ha treballat molt. Quan es creia més fort que mai, ve una ventada i l'esmicola. L'home esguarda espantat al seu voltant. Què ha passat? es pregunta. Veu que tot el del seu voltant ha anat a norris i que ell mateix està fet un Sant Llätzer.

De primer antuvi, l'home que diem aixeca els punys, vol cridar... Ai, infeliç! La tempesta segueix més furiosa que mai. No pot lliurar-hi, està massa malalt.

Aleshores l'home es desespera, es deixa anar abatut, pensa que amb la seva salut ja no hi ha res a fer. Però tot això ho pensa perquè no s'ha donat compte de la naturalesa i ja no es recorda de les fontades ni dels arrossos ni dels conillets amb ali-oli, ni de les arengadetes, si més no.

Però ens troba a nosaltres i n'hi fem recordar. El portem sota uns pins i tot ell es revifa. El ventíjol, la calma, el retorna i li venen intencions d'apretar a córrer cap a la ciutat.

On vas?, li preguntem.

A treballar!, ens respon.

Mes nosaltres l'agafem pel braç, l'obliguem a que sigui, i li diem:

Reposa, reposa que encara xiula el vent. Reposa i pensa, que al cap d'avall no sempre tenim temps de pensar.

Deixa que abaix al pla el vent bufi tant com vulgui. Aquí tot és bell, calmos i la flaire de les flors embriaga.

Reposa i calla. No et sàpiga greu callar en aquesta diada que a tu et sembla d'allò més escaienta per cridar. De cridar no en treuràs res. En canvi, potser callant arribaràs a trobar-te a tu mateix. Y pensa que l'home que arriba a trobar-se a si mateix ja no cal que temi la ventada.

RAMON MAIG.

PRESENTACIO

Mai hem estat partidaris d'assenyalar actuacions. Menys ho som ara. L'actuació d'un periòdic no pot regir-la un programa, sinó els esdeveniments quotidians.

No obstant, no podem elludir el deure d'orientar els nostres lleïdors.

LA TRONADA serà un periòdic català.

En presentar-nos al públic ho fem amb l'abillament més senzill que havem trobat: ens presentem en cos de camisa, despitragats i descoberts.

No serem orgullosos, les portes de casa nostra seran obertes de bat a bat i per tothom; però des d'ara declarem que—parlem de la gent de casa nostra—davant l'ensuperbit no serem humils, i que a la mossegada respondrem amb el fuet.

Estarem allunyats de tot partit polític, i sols lluitarem per assolir el màxim enlaira-ment de la nostra cultura.

Considerarem germans a tots els homes de la terra, i allargarem la mà fraternalment a qui la vulgui estrenyer.

Aportarem el nostre concurs a tota manifestació artística o cultural que es realitzi, i per tothom tindrem un comentari sempre sincer per bé que potser de vegades equivocat.

Encara que joves i enemics del «seny», el qual ha servit per crear l'estevisme procurarem que mai, ni per cap motiu, la passió enteli els nostres judicis.

No serem de la dreta ni de la esquerra i als dos extrems mirarem amb simpatia, car esgarat és el cos que només té una mà.

Aplegarem al nostre voltant tots els homes de bona voluntat que per damunt de tot altre ideal vulguin lluitar per la cultura.

I... I no volíem fer programa. La temptació ha estat més forta que nosaltres. Perdoneu.

Al cap d'avall ha estat un parlar. El que farem o deixarem de fer, si LA TRONADA té llarga vida prou que ho diran les nostres obres.

El camí es obert i ample. Avant!

SOTA L'ADVOCACIÓ DE ZEUS

LA POR ALS TRONS...

Entre certa gent de lletres hi ha molta por als trons... de la crítica. Els plau força més el sol o la pluja mansa de l'hivern. I si no fos que ens veiem obligats a elogiar LA TRONADA, diríem que la por als trons és molt natural i molt pròpia de la gent pacífica i beata, i amb aquesta sentència posaríem un gros punt final i ens acomiadariem tranquil·lament del lector.

Per què trona, a l'estiu, en el cel meteorològic? Cal trobar equivalències en el cel literari? Aquestes són les dues petites qüestions el tractament de les quals servirà de pretext per un article.

Acostuma ésser a l'estiu, o sigui, quan el bon temps fa el seu ple. Les cigales canten un xic massa i les formigues no paren de treballar; els rics estuejen i els pobres penquen flonjament. Tot convida a la mandra i a l'ensopiment i a la bona vida. Però la terra, mentrestant, cada vegada té més sed perquè les fonts s'adormen i les persones li embruten l'aigua, i les cuques viuen i es belluguen més desvergonyides que mai. I tot plegat carrega l'atmosfera i les persones grans, les bestioles domesticades i les humils plantes s'asfixien; i els nervis de tothom s'electritzen i es tornen insuportables. I llavors és quan una gran tronada s'imposa i (val a dir-ho) tota la gent entesa la suposa. Una gran tronada, en aquells moments, té més gràcia i més virtut de guariment que tots els bons aires i bones soledades plegades.

Diem-ne, doncs, lloances dels trons; no perquè atueixin les nostres oïdes i pessigol·leixen les epidermis nostres i sobressalten els cors de les donzelles, emplenant l'atmosfera de sons rotunds i estridents, sinó perquè l'excessiva electricitat de l'ambient (no olvidem que la electricitat és força, llum i calor) que aviat faria impossible la vida dels homes i de les bèsties, la redueixen, els trons, tot rodolant per les altures i resolent aquells excessos en ruixats, xàfecs i mànegues d'aigua miraculosa que ho refresca tot, ho renta tot i ho tonifica tot, boi regant amorosament les eixutes i àvides entranyes de la terra.

Sembla que hem observat que les tronades són pròpies del bon temps, però hem de tenir en compte que les tronades no són el bon temps ni tampoc els excessos o deficiències que les generen. Les tronades són els veritables reguladors del bon temps i la seva salvaguarda. Elles s'emparen del bon temps quan la seva massa bondat perilla de tornar-se verinosa i de provocar congestions i síncope; amb la tabola dels trons tota la naturalesa es desperta i es redressa i es posa remei a tot el que en fretura. I les cuques perden molts graus de llur insolència i es tornen gairebé persones, i les persones es mouen com cal i no s'adormen tan fàcilment, ni es suïciden, ni tan solament es deixen passejar les mosques pel damunt.

Tot això que acabem d'atribuir a la tronada meteorològica podríem aplicar-ho, sense canviar-hi res, a les tronades de la crítica literària. Ara, però, voldria que es tingués molt present que les tronades, perquè siguin saludables de debó, deuen d'ésser ben naturals. Res de pirotècnia, res de segones intencions egoistes. Per tronar de debó cal armar-se de molta raó sots pena de fer riure. I no hem de tenir por que la crítica o tronada artificial o egoista faci quedar malament a la crítica o tronada natural i sincera.

Es clar que tothom no es bo per fer tronades. Generalment aquest ofici de tronador ha estat acaparat pels deus o pels escolaris. El pare Zeus er al'encarregat de les tronades en temps dels grecs antics; però ara, els tronaires, no necessitem ésser deus per tronar com cal; en tenim prou amb tenir raó i una mica de traça i en ésser devots i protegits de Zeus, el gran Tronador. Ell ens donarà la llum i sensibilitat suficients per conèixer quan haurem de tronar i sobre de quins indrets haurem de fer que hi plogui, i sobre de quins que hi pedregui. Així sia.

HÈCTOR BRAU.

Només qui treballa aconsegueix reposar

Aquest número ha passat per la censura

Diuen que un dia d'aquests es reunirà a París el Congrés de la Crítica dramàtica i musical, i diuen també que ha estat invitada a assistir-hi la premsa espanyola.

Què en sortirà d'aquest congrés no ho sabem; però podem assegurar que mai s'hauran aplegat tantes ànimes mereixedores del purgatori.

I sort, encara, que no hi assistiran alguns crítics de la premsa barcelonina, segurament.

Amiel, autor i crític francès, contant les excel·lències de l'actriu francesa Charlotte Charlotte Lysés, deia que es feia la il·lusió de veure a aquesta senyora donant la vida com el «matador» davant d'un «bicho», clavant banderilles, etc.

El senyor Amiel ja anava bé. L'home redactava la reclam destinada a Espanya; però ell no sap, segurament, que a certs llocs de la península la gent ja no empenyen el matalàs per tal de poder anar als «toros». Ara es venen la camisa per anar a fer salut i altres coses repartint clatellades a un camp de futbol.

L'Alcalde va dir—quin un n'hi ha d'aquest baró de Vivir!—que quan varen tenir l'acudit passatger de transformar la Rambla de Canaletas en boulevard decidiren fer-ho en una nit.

De manera, que el matí al sortir de casa, el pacífic ciutadà s'hauria trobat amb unes voreres més amples que el desert de Sahara, els arbres traslladats de lloc, els tranvies substituïts i les modistetes, el quiosc de Canaletas entaforat a un recó, i qui sap si àdhuc les cases enretirades d'un cop de colze.

Es estrany que tenint els actuals regidors més poder que en Pere Botero, no en facin us per tal d'entestir les obres de la Plaça de Catalunya.

I no caldria que ho fessin en una nit. Amb que hi estessin una cinquantena d'anys quedariem contents.

A hores d'ara Barcelona potser ja compleix amb un altra figura folklòrica: ens referim al Bernat Xinxola, l'obra anunciada al teatre Nou.

Nosaltres no hi som aficionats a certa mena de folklorisme, que no és el de Verdaguier, precisament; però com que no ens ve d'aquí, proposem a aquests individus que es dediquen a empastifar paper que encara poden lluir-se portan a les taules el jo te l'encendré, el Cayo, el Demà m'afeitaràs!, el Tío fresco, Las hijas de San Fernando, Materile-rile-rile i altres.

Ara, que ells ho poden portar a les taules, però nosaltres ens guardarem de dir a on el públic els portarà a ells.

En aquest món tot té solució, àdhuc l'arribar a dir el que es vulgui en un regim de censura.

Perquè el deure primordial de la censura és no deixar parlar fora de tò. Però, i el cavar fora del tò?

Fins ara havia estat subversiu l'enraonar; mes no fora res d'estrany que d'aquí un quant temps també ho sigui el callar.

Es perillosíssim que un home calli i si calla una multitud molt més. I és e lcas que el pobre censor ha de creuar-se de braços tot esperant que un sabi inventi la manera de censurar el pensament.

Sobre aquest tema Cervantes va fer dir coses molt enraonades al seu simpàtic Sancho.

L'Ajuntament, amb un gest magnífic, ha ordenat que les portes del Parc Güell fossin obertes al públic.

Ja tenim un altre Parc, i encara que anar-hi per algú suposi mig dia de travessia en un transatlàntic urbà d'aquests d'en Foronda, ja tenim un altre lloc d'esbargiment i el cas és esbarjir-se sigui com sigui.

L'Ajuntament recomana que no s'hi facin berenades. Recomanació aquesta molt po-

R.R.C. 05 (46.71 Bar) Tro G. Fol

PEDAGOGIA

LES ESCOLES PUBLIQUES

Després d'haver visitat una quarantena d'escoles públiques i d'haver reflectit, en aquestes notes, la impressió que ens ha produït l'estat lamentable dels locals en tot allò que ens ha estat permès, volem dir quatre mots de la decoració de les escoles en general.

Ja hem dit que la major part dels locals tenen les parets despitades o l'empaperat vell, esquinsat i desenganxat en molts trossos.

Això a banda, ens hem fixat en els detalls d'ornamentació, els més diversos i poc harmoniosos. En algunes escoles hem vist a la paret i damunt la taula del mestre o de la mestressa, unes litografies, no gaire perfectes ni en bon estat de conservació. En altres hi ha estampes i cartells diversos a les parets i alguns mapes antics; i en molt poques, cartells amb la lletra de l'«Himno a la bandera». De totes maneres, es veu que en l'elecció de símbols i objectes ornamentals i d'ensenyament de les escoles, no existeix un criteri unitari, ni un mateix sentiment religiós, ni un sistema pedagògic semblant, ni tan sols una mica d'harmonia i de relatiu bon gust. Els únics objectes d'algun valor pedagògic i

els pocs mapes moderns que existeixen en algunes escoles, són de propietat dels mestres o adquirits, recentment, per ells mateixos.

Una cosa que ens ha cridat molt l'atenció ha estat e lveure que hi ha escoles que no tenen mapes, i d'altres que no tenen pissarres. Escola hem vist amb les parets tan completament pelades d'ornaments i de material d'ensenyament, com de pintura.

Un dels mestres davant del qual ens lamentàvem d'aquest estat de coses, ens deia: —I què vol que fem els mestres, pobrets de nosaltres! La major part tenim una consignació esquifida per a material pedagògic. Tan sols per a la neteja del local l'hem de menester tota, en els temps que correm. Sols li diré que la consignació que cobrem els mestres en concepte de material per a l'ensenyament, és la mateixa de la llei Moyano, promulgada l'any 57 del segle passat.

Per creure-ho de màxim interès, ja no per la nostra cultura, sinó per la cultural en general, ens plau reproduir el que referent a escoles públiques diu La Veu de Catalunya.

EN AQUESTA SECCIÓ PARLAREM DE TOTS AQUELLS LLIBRES QUE LLURS AUTORS VULGUIN TRAMETRE'NS

«SERVITUD»

Una mica tard potser? No. Per parlar del darrer llibre publicat per l'home símbol de fortitud i enteresa, Joan Puig i Ferrer, mai és tard. «Servitud» és un llibre del qual per més que se'n parli mai s'haurà dit tot el que d'ell pot dir-se.

Joan Puig i Ferrer aquesta darrera vegada no ha publicat una novella; però ha fet més: d'una revolada ha esquinçat la tupida terenyina que envoltava el lloc més infecte de Barcelona, i a tots els qui estimem la justícia, a tots els qui estimem Catalunya, ens ha mostrat al tipus representatiu de l'home que ens avorreix i que amb llurs milions obté l'acatament d'uns sers esquifits d'ànima i els quals per una engruna de pa es venen la dignitat d'homes. «Servitud» és una fuetada donada a la cara del periodisme eixorc i foraster que popula per la nostra ciutat moltes vegades amb el beneplacit dels mancats de consciència.

Gairebé gosariem a dir per primera vegada, a les mans dels llegidors catalans se'ls hi ha posat un llibre de combat, un llibre escrit sense tremolors, tallant com una espasa, anoneador com la tremontana que destruint purifica. Oidà! En aquesta terra nostra on per no fer un mal paper fins ara àdhuc ens treiem el barret davant dels porcs que ens empastifen l'aire que respirem, l'aparició d'una mà armada amb un fuet hem de celebrar-la amb un crit dels més vibrants. Ja era hora que es donés a comprendre que certs diaris eminentment comercials és una deshonra llegir-los.

Des de la publicació de «Servitud» ençà, s'ha parlat molt de la possible valor documental del llibre de Joan Puig i Ferrer. Nosaltres estem convençuts que tenen raó aquells qui asseguren que «Servitud», principalment en temps a venir, és i serà un document humanísim de valor inestimable. No en va en llurs pàgines hi prenen vida els moments culminants d'aquella lluita tan bella i tan barrocament acabada.

Nosaltres creiem, i no ens volem pas estar de manifestar-ho, que «Servitud» és un d'aquells llibres que em haver de tenir i guardar tot català i tot barceloní.

De l'èxit assolit pel llibre de Joan Puig i Ferrer no cal parlar-ne; és palès. Però el que cal, és reverenciar a l'home que e nels quatre llibres publicats fins ara, «L'home qui tenia més d'una vida», «Les facècies de l'amor», «Els tres allucinants» i «Servitud», ens ha donat el seu pensament, el seu cor, i la seva sang, tres coses aquestes les quals són molts els qui no poden donar perquè n'estan mancats.

Saludem en el treballador incansable i humil, Joan Puig i Ferrer, al capdavanter dels novel·listes i narradors de Catalunya.

ARNAU.

INDISCRECIIONS DE L. TELEFON

Ring... ring... ring.
—Senyoreta, faci el favor, 7-7-4-1.
—Què letra?
—Aaaaa...
—Comunica.
—Mecatxis, tan tard que tic... caramba! un cruce, escoltem.

—A ver si nos puede proporcionar esta película; con el bombo que le han hecho tendrá un éxito loco; le daré lo que quiera, pero quiero la exclusiva.

—Haré los posibles, señor M..., pero mucho mucho de poderla obtener, pero la verdad me extraña que usted me pida precisamente ésta.

—Ya verá, amigo, el negocio es el negocio.

—Bien, bien, probaremos.
—Bueno, adiós.
—Adiós.
—Ja han acabat, deixam provar ara.
Ring... Ring... Ring.
—Digaa.
—7-7-4-1 A. (Hora 12'15.)
(Hora 12'32).

—Digui?
—Casa Pentanya i Cía?
—Sí, senyor, digui.
—Aquí es Ull Viu, S. A.; quin preu fan les serradures?

—Cent vint pessetes tonelada.
—Caram, les trobo molt cares; l'altre vegada només m'en va contar noranta.
—Ja ho sé, ja; però es que ara hi ha hagut molt mulladé.

—Però no pas aquí! Si no més ha fet quatre gotes!

—Aquesta casa es molt important i té de saber que exportem a províncies.

—Està bé, enviin doncs dos sacs de deu quilos.

—(Que ets animal!) No tingui ansia, demà les tindrà.

El senyor Ull Viu s'asseu al despatx, i encara no ha tingut temps de fer un cigarret sent que l'aparell fa Ring... Ring... Ring. Se n'hi va, i es posa l'auricular a l'orella, i sent.

Ruuuuu durant deu minuts, passats els quals li diuen.

—Escolti, es casa Tanseval i Amiquè?
—No, senyor!—Pam! clava l'auricular a l'aparell i s'asseu.

—Ja han acabat—diu el senyor Ull Viu; —això d'el telefon és molt divertit; primer deixaré de treure la cèdula, que de treurel. Abans de la Nacional no ens divertíem tant. Vols-ti juga que això es obra d'En Paquito Madrid?, cada dia escoltaré i després explicaré tot el bó que senti als llegidors de LA TRONADA. I que riurem!!

ULL VIU.

ELS NOSTRES EXTRAORDINARIS

Prevenim als nostres llegidors i subscriptors que LA TRONADA publicarà un número extraordinari cada mes, el qual valdrà doble preu.

Aquests números extraordinaris seran gràfics i en ells el llegidor hi trobarà totes les bel·leses històriques i artístiques de Catalunya.

Demés contindran valuosos treballs inèdits deguts a les signatures de més prestigi de la nostra literatura i seccions de primordial interès.

Esperem que cap tronaire deixarà d'adquirir nostres números extraordinaris

notels d'art

SALA PARES

TEATRE NOU

Va estrenar-se en aquest teatre del Paral·lel una sàrquela titulada «Cançó d'amor i de guerra», llibre original de Lluís Capdevila i Víctor Mora, música del mestre Martínez Valls.

Podem dir sense mentir, que «Cançó d'amor i de guerra», és una de les coses millors que s'han fet dintre del gènere líric.

L'assumpte, com a tenir novetat no en té si n'excluem el lloc i temps de l'acció que nosaltres no recordem de cap més obra. No obstant cal confessar que els autors han sabut tractar-ho amb força d'enginy.

Tant el primer com el segon acte són molt interessants. Potser en el darrer ens hi sobra aquella rondalla contada pel vell pastor.

«Cançó d'amor i de guerra» no està tractada com una vulgar sarsuela, al contrari; sembla talment que els autors a l'escriure-la pensessin més en el gènere dramàtic que en el líric. Això en lloc d'un defecte és una qualitat.

El diàleg, és viu, sucós, o ple d'acudits de bona llei i de moments de gran intensitat.

La música del mestre Martínez Valls molt agradable per bé que alguna vegada una mica vulgar i altres força efectista.

L'obra obtingué un gran èxit, tal com es mereixia.

La presentació esplèndida, sobretot pel que pertoca al decorat del primer acte, meravellósament encertat.

La interpretació acceptable.

B. C.

ESPANYOL

Va estrenar-se en aquest teatre una cosa que en diuen una comèdia però que pot ésser el que vulguin, titulada «La Cotxereta», i original del folklorista autor de «La Paula en té unes mitges», Planes de Taverne, i del conegut editor Poal Aregall.

Les escenes de «La Cotxereta» són d'una lògica que fa feredat. Hi ha un regidor el qual, mentre s'està celebrant una cerimònia, amb barret de copalta i peça llarga, visita a la protagonista per tal de fer una estona de barrila i tornar a la cerimònia. Al regidor li prenen la cartera i diu que avisarà a un guardià, ell, un regidor que—segurament d'amagat—ha anat de barrila clandestina. Del primer quadro del quart acte recordem que al costat de la casa on hi viu la Cotxereta hi ha una drogueria, la mestressa de la qual es la Carmeta, enemiga acèrrima de la primera. Doncs bé: malgrat i fer molt de temps que viuen tan aprop, costat per costat, la Cotxereta no s'assabenta fins que li diuen que la seva enemiga viu allí mateix. D'això en diem lògica. El demés són romances.

Les situacions són delicadíssimes. Els autors de «La Cotxereta» han demostrat que posats a descorar-se no els hi ve d'un botó, ni de fer pudor. I perdonin.

El diàleg passa d'interessant. Tots plegats semblen mossegues de Jocs Florals. El Moreno hi ha un moment que àdhuc parla de volar. És un lladregot molt espiritual.

La Cotxereta surt a mitja dotzeneta de discursos per acte. Pobreta! Ningú la escoltava amb atenció, ni els personatges de la escena perquè no sabien que fer-hi.

El que em va encongir el cor fou el joc de gavinetades, de clatellades que inevitablement es reparteixen com a pa benèdict cada vegada que està apunt de caure el teló.

La interpretació a càrrec dels senyors Sanpere, Bergés, Tormo, Zenón, Artaga i senyores Casals, Visita, Pla, Hernàez, Vinyals i altres, no va estar a to amb les circumstàncies. Ho feien de debó, hi posaven l'ànima. Veritablement, no valia la pena per una obra que, d'haver restat inèdita potser algun dia hauria estat declarada benemèrita.

El primer acte fou acollit per part del públic amb aplaudiments freds, el segon amb una fredor glacial, el tercer amb una xiulada i el quart amb una indiferència absoluta.

Els autors, requerits pel comandant de la «clac» i els seus subordinats, sortiren a escena a comprovar la justa actitud del públic.

A nosaltres ens agradà molt.

NAVARRO COSTABELLA.

Organitzada a profit de la residència d'Estudiant de Catalunya, ha tingut lloc en aquesta Sala una exposició de dibuixos en la qual hi figuraven diverses signatures; els dibuixos exposats són minces obres de llurs artistes, si bé entre aquestes n'hi han de força notables.

En Colom—aquest gran pintor català—hi té uns dibuixos que sobresurten força i que són de lo millor de la dita exposició. De remarcar, per la seva fina sensibilitat són els dibuixos col·locats d'en Mompou.

En Junceda, té uns dibuixos plens d'encís i gràcia. Demés, citarem i amb dibuixos força notables, en Canals, en Ricart, Solé Jorba, Inglada i Vaireda, després en Bosc Roger, en Vidal Gomà i en Rafols.

Els demés ajuden al conjunt, un xic fluixet, però, no obstant, arrodonit.

El profit de la venda d'aquestes obres, cedides galantment, pels seus autors, és per a procurar als estudiants de fora de Barcelona una residència on hi trobin un recés agradable i cultural al-hora.

—A la mateixa Sala Parés també hi exposa, en Rafel Estrany, el notable aiguafortista, que aquesta vegada ens mostra diversos olis que acusen una inferioritat al costat dels seus aiguafortis, no obstant n'hi han de força reeixits.

EL CAMARIN

En V. Solé Jorba, el jove deixeble de l'escola d'Olot, exposa e naquest saló diverses pintures molt apreciables i sinceres, plenes de simpatia, però un bon xic masoies, tractant-se d'un jove, trobant-s'hi a faltar empena i fogositat. Entre les obres més reeixides citarem «Camp de Rostoll», «Cornudella», «Tarda d'estiu», «Pollancres» i «Muntanyes del Corb».

GALERIES DALMAU

Els dibuixos d'en Bosc Roger, exposats darrerament en aquestes Galeries ens ha demostrat, una vegada més, ésser un dibuixant formidable, ple de sensibilitat, alguns d'aquests d'un realisme dramàtic, forts i emotius, que revelen un temperament d'artista de gran empena.

Verament, exposicions com aquesta d'en Bosc Roger, són recomforants, en mig de la banalitat grisa que estem acostumats en la majoria de les exhibicions que tenen lloc en els nostres salons d'exposicions, plens, gairebé sempre, de virgueries insulses.

En Bosc Roger, és un dels nostres artistes joves, o millor dit, de l'art jove català, més notabilíssim. Com a dibuixant pot conceptuar-se de primera línia, si bé com a pintor, tot i ésser molt apreciable, no està a l'alçada dels seus dibuixos, doncs, les pintures queden un xic ofegades per la forta qualitat dels dibuixos, d'entre els quals en figuren de verament esplèndids.

Creiem sincerament que en Bosc Roger triomfarà i s'imposarà com es mereix la seva vàlua artística.

—A les mateixes «Galeries Dalmau» hi té lloc una exposició a profit de la filla del malhaurat pintor Cid, qui darrerament posà tràgica fi a la seva vida, i és de dolbre que els artistes que s'han sentit generosos per a donar una obra per un fi humanitari, ho hagin fet donant lo pitjoret que tenien.

—La Sra. Maria Fresser, també exposa a les mateixes Galeries, una sèrie de dibuixos, bastant discrets, executats amb molta sinceritat. N'hi han de força encertats.

EL PINTOR DE MIRACLES.

* * *

—En Rafael Benet, el notable pintor i crític d'art, ha obert una exposició de les seves obres a les «Galeries Arts», del carrer de Salmerón.

—En Meipren també ha inaugurat una exposició a les «Galeries Laietanes».

—En les mateixes «Galeries Laietanes» també exposen l'Antoni de Ferrater, l'aristocràtic pintor, i en F. Vidal Palmada, diverses pintures.

—El nostre amic l'artista Antoni Roca, exhibeix a la «Sala Parés» una nova modalitat del seu art. Unes quantes peces de ceràmica catalana—rajoles i gerros—decorats deliciosament, amb aquells ninots plens de gràcia i encís.

D'aquestes exposicions ja en parlarem amb la detenció que es mereixen els dits artistes.

EL CAMPIONAT D'ESPANYA

ESPANOL, 0 - ATHLETIC, 2.

Vers les acaballes del Campionat neninsular, l'Espanyol a Madrid donà la primera sorpresa en ésser vençut per l'Atletic en un encontre violent en el transcurs del qual foren lesionats alguns dels seus components.

Malgrat els esforços que realitzaren no pogueren millorar el resultat, el qual fou obtingut en els darrers moments de finir l'encontre i de tal manera, que en Zamora no pogué evitar la perforació del seu marc.

L'Espanyol no demostrà ésser l'equip de l'avallada d'altres jornades, ja que els seus jugadors no donaren el rendiment acostumat car els canvis que tingueren de fer en llurs fileres, els desmoralitzà per complet.

Res pot culpar-se-li a Zamora dels gols que li foren marcats. La línia defensiva u n'ixie massa confiada deixaren avançar al quintet atacant del Athletic, no pensant que no sempre Zamora pot evitar que li sigui traspasada la porta, la qual cosa motivà els dos gols que els provoca el desempat.

L'Atletic sortí al camp amb la convicció de poder millorar el resultat que fou objecte en l'encontre anterior. Si no va jugar tampoc amb la cinècia d'altres voltes, almenys, tingueren una animositat que no els abandonà en tot el partit, fou favorable de domini. Això ho demostra les poques vegades que Barroso hagué d'entrar en joc.

Els gols foren marcats en els darrers vuit minuts i en la següent forma: una corner contra l'Espanyol l'acabarà Zabala però s'apodera Olaso de lo pilota i llençant un gran xut, aconseguí el primer gol per al seu equip.

El segon, quan solament mancaven cinc minuts, De Miguel sortejant els seus contrincants, passà a Cosme qui completament desmarcat, i a pocs metres de la porta rematà el segon i últim gol de la victòria.

L'arbitratge del senyor Ecurdia no deixà satisfets la concurrència per les seves equivocacions.

El vinent encontre per a celebrar el desempat, tindrà lloc a Saragossa, i és d'esperar que l'Espanyol voldrà reeixir-ne vencedor i refer-se del contratemps sofert, fent honor a múltiples victòries obtingudes.

BARCELONA, 3 - R. MADRID, 0

Neta victòria la del Barcelona en obtenir un resultat, encara que no tan copios com l'anterior, que el classifica com a semifinalistes.

El Barcelona diumenge jugà admirablement, i al mateix temps pogué refer-se d'actuacions passades jugant sempre amb activitat i bones combinacions, fruit de les quals obtingueren els tres gols que els valgué la victòria.

Dintre del poc espai ens limitarem a donar algunes de les actuacions d'amdós equips.

Plattko poques vegades entrà en joc llevat d'un gran «plongeo» que li obligà a fer Félix Pérez, salvant el seu equip d'un gol imminent.

En la defensa, Planas actuà més encertat que el seu company Walter, qui no tingué una de ses millors actuacions.

En la línia de mitjos, Sancho va ésser el millor, reparant el joc als seus companys, Torralba i Carulla, encara que inferiors, complint.

Del quintet atacant, a no ésser per una lesió de Samitier, qui es tingué de retirar per alguns minuts i a causa de la mateixa no donà el rendiment de la primera part, tots varen jugar amb encert sobreixint Píera, el qual actuava d'interior junt amb Alcántara, els quals feren una actuació immillorable.

De les línies madrilenyes, el millor fou el mig centre Helguera qui va jugar un partit a gran tren; junt amb Félix Pérez i Quesada varen ésser els millors homes del R. Madrid.

L'arbitratge del senyor Steimbom va ésser excel·lent.

Els gols s'obtingueren: el primer d'un pase de Carulla a Píera qui rematà perfectament. Aconseguiren el segon d'una combinació de Sugi i Alcántara el qual passà la pilota a Samitier empalmant aquest un gran xut. I el tercer i últim gol fou degut a un centre de Just que el mateix Samitier va tenir cura de la perforació per tercera i darrera vegada del marc de Martínez.

R. UNION DE IRUN 4 - DEPORTIVO CORUNA 3

El segon partit que jugaren els dos equips de la Real Unión de Irún i el Deportivo de La Coruña fou disputadíssim com ho demostra el resultat obtingut.

La Reial va presentar tot l'equip complet mentre que en el Deportivo hi mancaren dels titulars.

Malgrat els esforços que realitzaren els de la Coruña,

TRIBUNA LLIURE

MAL-VELL

Fa molts anys, que sento parlar de la crisi teatral. Un dia sí i altre també, surt un diari gemegant perquè la gent no va al teatre. Empresaris, actors, i àdhuc els acomodadors, es queixen del mateix. Tot i condicionar-se i els dies passen i el mal creix.

Els empresaris es queixen de que no hi ha obres, i que els actors són molt exigents. Els actors, bé han de carregar el mort a un o altre; es queixen dels impostos, com si els haguessin de pagar ells, i reneguen dels còmics, esbombant que són pèssims, que no hi ha obra possible amb ells. Els còmics, que també tenen veu i vot, diuen que no hi ha actors ni empresaris, i que si no fos per ells, el teatre hauria mort.

Hi ha actors?... No n'hi ha?... I empresaris?... N'existeixen?... Són bons o dolents els còmics?... Són crescents els impostos? Qui té raó de tots els gemegaires? Els acomodadors, els quals només diuen que el teatre es buit. Quins són els culpables de que el públic no vagi al teatre? Tots!

Els teatres presenten miseriosament les obres: fa pena veure un saló d'un conte o marqués. La impressió que hom reb, en alçar-se la cortina, és d'una casa de propietari de la qual han anat a menys i, havent-se venut els mobles, han tret de les golfes els que ja havien arconat.

Llegiu el cartell del teatre: és nit d'estrena: «3 hores de riure, 3», «Emoció, art i bon gust», «Decorat non i expofes de l'escenògraf».

Acabada la representació, el públic «bufa» estrepitosament l'obra; és d'un autor consagrat que escriu vint comèdies, tres revistes i una opereta a l'any.

no pogueren millorar el resultat puix la ventatja que els hi portà la R. Unión en ésser els primers en marcar tres gols, no pogueren refer-se el suficient per a obtenir al menys un empat, encara que també hagués estat favorable als irunencs per haver guanyat el primer partit, però per la poca decisió, fos per les causes de no presentar el seu equip complet, no recolliren els fruits que era d'esperar.

PULLOVER.

Carnet del Sardanista

Ens plau en començar, fer esment del Foment de la Sardana de Barcelona en l'avinentessa d'haver complert el dia 23 del passat mes, diada de Sant Jordi, el cinquè aniversari de la seva fundació. La tasca cultural d'aquesta entitat amb les publicacions «Biblioteca La Sardana» i l'anyal concurs «Premis Sant Jordi» per als nostres compositors és lloable. En desitjar-li per llargs anys la continuació de la seva obra, fem extensiva la nostra felicitació als mestres Antoni Planas, Joaquim Serra i Eduard Toldrà, guanyadors d'aquests primers «Premis Sant Jordi».

Recordem a tots els sardanistes l'excursió que, organitzada per l'Agrupació Sardanista de Barcelona tindrà lloc el dia 9 a la xamosa vila d'Arbúcies. El pressupost, inclòs viatges i àpat, el qual tindrà lloc al primer hotel d'aquella localitat, és de 20 pessetes. Nosaltres, amants de tot el que fa referència a la nostra dansa, prometen assistir-hi, i esperem que així mateix ho faran tots els que simpatitzen amb l'obra d'aquesta entitat, màxim quan és aquest el primer Aplec que organitza.

AQUELLS ALTRES.

BALLADES DEL 1 AL 7 DE MAIG

DISSABTE, 1, NIT: Agrupació Sardanista de Barcelona. Passeig de Sant Joan, xanfrà Ronda Sant Pere. Còpia: «Els Russinyols», de Castelló d'Empúries. (En cas de pluja al «Lluna» Parc).

Unió Sardanista de Barcelona.—Passeig de Colom, «Bar Mediterrani». Còpia: «Emporium». Club Popular d'Horta.—Plaça Santes Creus. Còpia: «Cathalonia».

Foment de la Sardana de Badalona.—Plaça de la Ciutat. Còpia: «La Principal Barcelonina».

DIUMENGE, 2, MATI: Foment de la Sardana de Barcelona.—Plaça de la Cascada del Parc. Còpia: «Emporium». Foment Eulerienc (Hospital). Còpia: «Cathalonia». Calçada Joventut Sardanista.—Còpia: «La Llevantina».

DIUMENGE, 2, TARDA: Agrupació Sardanista de Barcelona.—Passeig de Sant Joan, xanfrà Ronda Sant Pere. Còpia: «Els Russinyols», de Castelló d'Empúries. Joventut Sardanista Pep Ventura.—Plaça de la Cascada del Parc. Còpia: «La Principal Barcelonina».

Joventut de Les Corts.—C. Galileu, 409. Còpia: «Barcelona».

Turó Parc.—Còpia: «Emporium». Foment Sardanista Andreuenc.—Còpia: «Populars». Club Popular d'Horta.—Plaça Santes Creus. Còpia: «Cathalonia».

DIUMENGE, 2, NIT: Agrupació Sardanista de Barcelona.—C. Joaquim Costa, darrera el Teatre Goya (Lluna Parc). Còpia: «Els Russinyols», de Castelló d'Empúries. Unió Sardanista de Barcelona.—«Bar Mediterrani», Passeig de Colom (s'avisarà la Còpia).

Orfeó Gracienc.—Asturies, 83. Còpia: «Barcelona». Plaça d'en Prat de la Riba (Sarrià). Còpia: «La Principal Barcelonina».

DIMECRES, 5, NIT: Concert per la Radio Barcelona.—Còpia: «Barcelona».

DIJOUS, 6, NIT: Unió Sardanista de Barcelona.—«Bar Mediterrani». Còpia: «Emporium».

Nota: Preguem a totes les entitats, grups o particulars, organitzadors de ballades, llur notificació per escrit a la nostra Redacció per tot el dimarts de cada setmana.

El decorat vos el sabeu de memòria. Per vinticinco pessetes diàries que l'escenògraf en cobra de lloguer, no té dret a servir més que repertori. L'expofes té sobrepreu i el pobret empresari no pot fer despeses...

Els còmics fan bonament el que poden o el que la direcció els ha manat. La direcció de les nostres teatres! Déu vos en guard de caure en mans d'un director de companyia, i si demés és autor, trempieu! Qui els deu enredar a aquesta bona gent? Tant bé que estarien fent de primer autor únicament! Però ells fems amb la mani de complicar-se la vida amb el trenca-colla de dirigir i el que és pitjor: ensenyar de parlar als altres. Jo crec que quan a un còmic el ensenyar-li a parlar, és millor desenganyar-lo i que plegui. També resalta moltes vegades que l'actor no té més remei que fer el personatge, no com el comprèn ell, sinó com el comprèn el director.

Teatrament, vivim mig segle endarrerits. I d'això en tenen la culpa els actors—els consagrats, eh?—Si un escriptor novell arriba a fer-se escoltar per un empresari, quina bellugadissa i quin enrenou per aquella casa! Hi ha qui s'hi duria el llit per no moure-se'n! Si aquell infel·lix estrena, no li diguen «mal profit et faci».

De còmics n'hi han que ho fan malament i altres que ho fan bé. Si en algun tatre en veien dels primers, és senzillament perquè cobren menys; i cop que no maten a ningú per fer malament la comèdia, doncs ells van fent i l'empresari tant content!

Els acomodadors?... També, també! Semblen feis de goma aràbiga: no se us desenganxen que no afuixeu uns diners.

Alegria a tot això que no hi ha un teatre que tingui cap comoditat. Si no voleu morir d'un refredament no us treieu l'abric: això a l'hivern, que a l'estiu, a la sortida, pesen cinc quilos menys...

I és lógic que, enganyat, avorrit i refredat, el públic prefereixi romandre a casa o anar a passejar pel moll. És més econòmic i més higiènic.

JOAN DALLA.

LA TROVADA

15

SETMANARI CATALA

Un número, 15 cts. Extraordinaris, 30 cts.
(Endarrerits, doble preu)

HUMANISME :: CULTURA :: LITERATURA :: ART

PREUS DE SUSCRIPCIÓ : Mig any, 5 ptes.
(pagament a la bestreta) Un any, 10 »

Bellíssim monument al Doctor Robert a la Plaça de la Universitat

ELS MONUMENTS BARCELONINS

Tenim la intenció de dedicar, de tant en tant, un cert espai de les nostres pàgines al comentari de tots els monuments que s'aixequen arreu dels carrers de Barcelona.

No sabem això fins a quin punt es farà interessant als nostres llegidors. Però com que de moment es molt difícil sapiguer-ho perquè encara no ens coneixem, ens permetem creure que el nostre propòsit no els hi serà del tot enutjós.

Començarem—per algun haviem de començar, oi?—pel Doctor Robert, erigit al bell mig de la Plaça de la Universitat.

Com que tothom o gairebé tothom l'ha vist, no podem dir coses de gaire interès. No obstant, estem segurs que les nostres paraules faran reflexionar a molts i que algú que fins ara ha passat indiferent per davant del monument al Doctor Robert després d'haver-nos escoltat hi posarà un xic més d'atenció i àdhuc li vindran a la memòria alguna crítica que sobre els monuments i llur valor estètic s'ha fet.

El monument està rematat pel bust mar-mori de l'illustre patrici i es divideix en dues zones independents no obstant, harmònicament enllaçades. A la part que correspon a la zona anterior s'hi destaca, immediata al bust, la formosa figura del ciutadà portador de la bandera, la qual simbolitza la il·lustració, el progrés, la intel·lectualitat del poble

que treballa per tal d'engrandir-se. Pròxim a aquesta simbòlica representació s'hi distingeix la interessant figura de Mossèn Jacint Verdaguer, el qual dóna a conèixer a un home del poble les tradicions de Catalunya, els seus cants de la terra i les seves místiques composicions. A la mateixa línia s'hi veu una donzella que llença els seus parracs, en la qual, l'artista va simbolitzar-hi el poble que llença lluny d'ell el vestit de la ignorància, origen de la dissort i de l'em-pobriment dels pobles. Prop d'aquesta donzella hi ha un nin amb un ram d'olivera a la mà, el qual simbolitza que la victòria corona l'esforç dels qui treballen per l'engrandiment de la pàtria.

Creiem que no cal seguir, i que amb les notes precedents el lector haurà pogut fer-se càrrec que el monument de la Plaça de la Universitat és un dels més bells que s'han erigit a la nostra ciutat.

Avui hem parlat del monument del Doctor Robert. Un altre dia parlarem... del que sigui, ja ho veurem.

El cas és que els nostres llegidors es facin càrrec que si bé a Barcelona tenim monuments pèssims, també n'hi han que són veritables joies i que per tant hem de demanar a Déu que molts anys ens els conservi.

JOAN DEL PLA.

GARROTADES

En Josep Merino, oficial de la Guardia Urbana de Barcelona ha estat suspès d'empleu i sou per temps indefinit.

El cap de la Guardia Urbana de Barcelona, senyor Ribé, frueix de perfecta salut.

El dia de Sant Jordi, a les obres de la famosa plaça de Catalunya (Nebot Styl) sofriren les conseqüències d'un esclavissament de terres dos obrers, els quals resultaren amb fortes contusions.

Les famoses obres fins ara costaren diners. Ara ja costen diners i sang.

Es diu que al Japó cada seixanta-un any en tenen un de dolent.

Potser seria bo d'emigrar-hi perquè aquí de cada cent en prou feines en tenim un de bo.

El senyor Nebot, arquitecte i regidor de l'Ajuntament de Barcelona, l'altre dia va dir a un company que no es posarien les discuti-des estatuas a la Plaça de Catalunya.

Al ensems, l'endama el senyor Viver, alcalde de l'esmentat Ajuntament, va dir que les dites estatuas es posarien.

No els sembla, senyors, que són masses a manar?

MOSAIC DE PREMSA

Del Sol.

El senyor Bergamín, ex ministre, ha publicat una lletra en «El Sol», de la qual extraiem el següent:

«No de ahora; desde mucho antes de septiembre del 23 vengo yo anhelando y predicando—hasta rebasar, a veces, el límite de la disciplina—la reconstitución de un partido liberal-conservador, dándole contenido para soluciones sociales y económicas que los modernos tiempos reclaman y a cuya propaganda procuré y procuro contribuir con mis modestos medios. Aquella necesidad la reputo hoy de mucha mayor urgencia y absolutamente precisa de satisfacer. Y esto sólo he querido decir y he dicho.

Ese partido, que tiene y tendría como base, en lo político, la Constitución del 76, no podría colaborar con ningún régimen de gobierno que cambiara o alterase la órbita de acción y atribuciones que aquella Constitución asigna a los respectivos Poderes.

I en el mateix periòdic el conegut escriptor senyor Araquistain parlant de la pel·lícula que ha donat a conèixer el regidor socialista (R. O.) de l'Ajuntament de Barcelona senyor Salas Antón, diu:

«La intolerancia, cuando es hija de una desmedida susceptibilidad, proviene casi siempre o de una falta total de ese divino sentido del humor, o de una posición insegura. Los pueblos y los hombres fuertes o inteligentes no temen ser deformados en la opinión ajena, incluso cuando se inspira en la malevolencia. La caricatura les hace sonreír. El juicio sincero, por duro que sea, les hace meditar, y si lo consideran equivocado, se limitan a rectificarlo cuando vale la pena. Sólo las gentes débiles o de cortos alcances toman como una ofensa personal una opinión que no coincide con la que ellas se han formado de sí mismas.»

De La Publicitat.

En Rovira y Virgili, en el nostre estimat confrare «La Publicitat», parlant de la crisi de la moneda francesa diu:

«El secret del franc, doncs, és a Amèrica, no pas a Europa. El salvament de la divisa monetària francesa ha de fer-se a Washington molt més que a París. Els factors europeus del problema tenen, és clar, llur importància. Les maniobres dels especuladors, els esforços d'altres Estats per mantenir el valor de llur moneda encara que sigui en perjudici de la francesa, i altres fets per l'estil, poden contribuir més o menys a aixafar el franc i a destorbar el seu redreçament. Però el punt decisiu és el dels deutes de França a Amèrica. I no sols per l'efecte que l'èxit de les negociacions produiria damunt del públic, sinó perquè aquest èxit permetria l'emissió d'un gros emprèstiu francès als Estats Units, amb el producte del qual seria possible de restablir la convertibilitat del franc, gràcies a les disponibilitats que s'obtidrien.»

De El Diluvio.

L'editorialista d'«El Diluvio», parlant de la vaga del carbó anglesa, diu, parlant del loc out que sembla preveures:

«Pues bien; es en Inglaterra, tan bien organizada para las huelgas, donde ante la posibilidad del conflicto, los mismos obreros están pidiendo que se arrincone esa arma y que se busquen otros medios de combate. Dos intereses les mueven. La experiencia ha demostrado que por bien organizada que esté la resistencia, el hogar del obrero no está bien preparado para anidar el heroísmo. La razón demuestra que al lado de la victoria de cualquiera de las partes contendientes hay la derrota de ambas en la derrota de la industria nacional.»

De La Vanguardia.

A «La Vanguardia» no hi hem trobat res interessant sinó el següent anunci:

Señorita desea casarse con joven formal «Vanguardia» 794.

LA SITUACIO EUROPEA

Es dolenta, molt dolenta, la situació de la vella Europa, en els moments actuals. La post-guerra és pitjor que la pròpia guerra. Mentre aquella durà, els pobles mercès a la forta tensió nerviosa que els produí, pogueren donar exemple de fermesa; si es vol, era una fermesa irreal, però amb ella es pogué aguantar sense caure en el ridícul, la bojeria més formidable que ha viscut la humanitat. Però quant la tensió s'ha acabat, ha vingut el relaxement de totes les fibres sensibles que tenien els pobles, i quant la embriaguesa que produeix el tuf de la sang ha desaparegut, els pobles han despertat a la realitat amb la boca amarga i el cor agre de l'orjia pretèrita.

Els resultats han estat desastrosos pels pobles que no tenen la seva vida alentada per una sana idealitat. Si passem revista als ex-combatents veurem a França espaordida pel descens inaudit de la seva divisa monetària. El país bressol d'els Drets de l'Home, ha convertit tots els seus idealismes passats en un problema econòmic; el més fastigós de tots els problemes. Creiem que sols una nova alenada de idealisme pot salvar la nostra sempre estimada França.

Anglaterra té un problema formidable a resoldre, que és també herència tràgica de la passada conflagració. El problema és conegut pels «Sense feina». La única solució que han trobat els governs de Jordi V per aquest conflicte, ha estat de passar una indemnització a cadascú dels obrers que manquen de treball. Aquesta solució, que en principi sembla bona, no ho és en les conseqüències, perquè estimula la vagància. I si aquest conflicte fós poc, fa temps que es cerca solució a la vaga del carbó, la qual amenaça amb tenir repercussions internacionals.

Dins la negra situació d'Anglaterra sols es destaca un home capaç de solucionar-la bé, i aquest és el leader d'els Laboristes, En Mac Donald.

Del caos d'Europa, però, hi ha un poble que sembla desvetllar-se de la postració en que les autocràcies l'havien soïmès. Aquel poble és Rússia. L'idealitat nova que ha con-mogut al poble eslav, sembla que farà reviu-re-li jorns de glòria, i qui sap si potser arribarà a posar-se al cap de les nacions civilitzades i dictarà normes de sana justícia als oprimits de la terra.

Aquell dit que assenyava el govern de Moscou, com una fera que s'ha d'occi, hem vist com paulatinament s'ha anat transformant en una mà oberta que prega la mercè d'una en-caixada amical.

Als telegrams que ens parlaren d'una barbàrie roja, han succeït uns altres que ens parlen de tractes i pactes. Primer és el tracte italo-rus, ara és el germano-rus, avui ens diu el diari que una comissió de diputats conservadors anglesos van a Rússia (quelscom deuen volguer conservar) i la darrera nova que rebem, la qual ens demostra que després dels estralls de la guerra i de la revolta alliberadora, Rússia torna a la normalitat, és que aquest estiu s'explorà de nou el ferrocarril Trans-Siberià que des de 1914 estava aturat.

IAM.

